

WEDUWE SOLDAAT VAN ORANJE OVER HAAR EEUWIGDURENDE LIEFDE

Held tegen wil en dank

Karin Hazelhoff Roelfzema, een leven in het teken van de Soldaat van Oranje. „Erik dacht in recht en onrecht.“ FOTO: JOHANNES DALHUIJSEN

OOK SINDS ZIJN DOOD STAAT HAAR LEVEN IN HET TEKEN VAN DE SOLDAAT VAN ORANJE. Door de records brekende musical, door zijn zojuist in het Engels gepubliceerde autobiografie, door al die oorlogsherdenkingen dit jaar. Karin, weduwe van Erik Hazelhoff Roelfzema, over een eeuwigdurende liefde: „Alsof hij nog altijd bij me is, over me waakt, met me praat.“

Zomer 1973: vier oorlogshelden en een mooie vrouw. Ben Vlieland Hein, Erik Hazelhoff Roelfzema, zijn vrouw Karin, Chris Krediet en Peter Tazelaar (vlnr).

door **CHARLES SANDERS**

Ze oogt breekbaar, de lange reis vanuit Hawaï heeft kracht gekost. Desondanks bezocht Karin Hazelhoff Roelfzema afgelopen week Soldaat van Oranje, de prachtige musical. Voor de vijftiende keer. Haar man, verzetsheld Erik, vertelde vlak voor zijn dood tegenover deze krant op zijn tropische eiland in de Stille Oceaan: „Ze gaan iets raars over me maken. Nou, ik moet het allemaal nog zien hoor. Mensen die zingen en vervolgens praten. Vechten, vliegen en weer liedjes neuriën... Wat moet je daar nou toch mee?”

Karin lacht als we die woorden van de Soldaat van Oranje memoreren. „Zo dacht Erik. Met musicals had hij weinig. Hij stierf nog voor de première. Toch weet ik zeker dat hij enthousiast was geweest als hij het allemaal had meegemaakt. Want de voorstelling op het voormalige marinevliegekamp Valkenburg volgt het echte verhaal, zijn leven. Meer nog dan de wereldberoemd geworden film.”

Het is de langstlopende voorstelling uit de Nederlandse theatergeschiedenis. Met louter uitverkochte zalen. Tijdens de première op 30 oktober 2010 waren koningin Beatrix en prinses Irene eregasten. In juni 2011 zaten kroonprins Willem-Alexander en prinses Máxima op de tribune. Die belangstelling is tot op de dag van vandaag gebleven.

Karin: „Willem-Alexander, nu als Koning, bezocht Soldaat van Oranje kortgeleden met prinses Amalia. Vader en dochter, in alle stilte. Erik zou trots zijn geweest, dat weet ik zeker. En niet alleen vanwege de adellijke gasten, maar ook omdat bijna anderhalf miljoen gewone Nederlanders al die jaren na de oorlog nog steeds belangstelling tonen. Bewijs dat zijn in 1970 geschreven boek voortleeft.”

De weduwe was aanwezig bij de uitreiking van de Oranjefonds Soldaat van Oranjeprijs en de Erik Hazelhoff Roelfzema Jong Talentprijs. Om schrijverschap te ambiëren. Zelf publiceerde Erik veel, graag en goed. Ook voor De Telegraaf: zijn column De Verre Tamboer kreeg wekelijks honderden reacties.

Afgelopen dagen stond Karin Hazelhoff Roelfzema stil bij 'Voor hen die vielen', het oorlogsmonument aan de Schouwweg in Wassenaar. Plek ook waarnaar de as van haar man in 2008 werd overgebracht. 'Vrij, onverveerd', staat in marmer boven zijn naam. Hij stierf in haar armen, 26 september 2007, negentig jaar oud. Vlak daarvoor had hij nog gezegd: „Dank dat je zo goed voor me zorgt.” „Daar zijn echtgenotes voor”, had ze geantwoord.

Karin heeft ervoor gekozen vandaag, eerste Koningsdag, in Nederland te zijn. Pas volgende week reist ze terug naar Hawaï. Want net als Erik in zijn lange leven draagt ze de Oranjes een warm hart toe.

„Ik weet nog dat ik de eerste mail van Willem-Alexander kreeg toen hij Koning werd”, lacht ze. „Heel erg dierbaar, ik ken de familie al zo lang. Gelukkig gaat het weer beter met Bernhard jr. Ik was bij de kroning van Willem-Alexander, hij doet het geweldig. Erik zei altijd: 'Een land met een koninklijke familie als de Oranjes en het gehele volk dat hen onvoorwaardelijk steunt, hoeft zich geen zorgen te maken over de toekomst. Dat komt altijd goed'.”

Karin stond nooit in de schaduw van haar beroemde man. Daarvoor heeft ze een te sterke persoonlijkheid en is ze een te opvallende verschijning. Hazelhoff Roelfzema viel als een blok voor Karin – Friese vader, Zweedse moeder – toen hij haar in 1951 op een feest in New York ontmoette.

„Ze was lang, slank, blond. En half Zweeds, wat wellicht verklaart dat haar ogen blauw waren met gele vlekjes. Toen ze die van mij dwars door die volle kamer ontmoetten, hielden ze elkaar vast in een tunnel van stilte”, zo schreef de oorlogsheld in 'Uit het leven van de Soldaat van Oranje'.

Karin zag hem destijds heel anders. Ze wist wie hij was. „Een grote naam, iedereen sprak over hem. Enorme verhalen over zijn heldendaden. Maar als Amerikaanse was ik natuurlijk niet onder de indruk. Erik was aantrekkelijk, een rokkenjager. Ik was net getrouwd, moest niets van hem hebben. Maar we bleven elkaar ontmoeten. Op hockeyen voetbalwedstrijden. Pas veel later realiseerde ik me dat ik al zijn woorden had onthouden.”

Veertien jaar later trouwden ze. „Erik zei altijd: 'Als je de ware liefde hebt ontdekt, word je als de wijzer van een kompas naar het magnetische noorden getrokken'. En zo was het ook.”

In haar woning op Hawaï, The Big Island, en in het Haagse hotel Bel Air, waar ze dezer dagen verblijft, werkte Karin aan 'Win a Few, The Autobiography of The Soldier of Orange'. Ze stuurde de proefdrukken vorige week naar koning Willem-Alexander en prinses Margriet.

„Bekend werd de foto van Erik, die de prinsesjes Irene en Beatrix uit de Dakota op Nederlands grondgebied tilde, na jaren van Duitse overheersing”, vertelt ze. „En eerder, toen hij aanwezig was bij de terugkeer van koningin Wilhelmina en prinses Juliana op vliegbasis Gilze-Rijen, 2 mei 1945.”

'Win A Few' is Eriks werk, maar door zijn weduwe aangevuld met actuele gebeurtenissen waaraan de Engelandvaarder zelf niet meer toekwam. Zoals de dood en begrafenis van zijn goede vriend prins Bernhard. De prins bezocht hen twee keer op Hawaï. Een trouwe gast in hun ver van de buitenwereld gebouwde huis Cloud Cuckooland.

Hazelhoff Roelfzema zei over de dood van prins Bernhard in De Telegraaf in de zomer van 2007, zijn laatste interview, luttele maanden voor hij zelf stierf: „Hij mocht oud worden, Bernhard. Hij had een prachtig en rijk leven. Dat kan ik nu ook al van mezelf zeggen. Zijn overlijden was een grote klap. Mijn eerste verjaardag na de begrafenis. Voor het eerst geen telefoontje, geen bericht, geen grappen en grollen. Nooit meer die schaterlach.”

In 'Win a Few' komt ook de rol van Hazelhoff Roelfzema als voorvechter van de vrije Republiek der Zuid-Molukken aan bod. Met een ultrageheime missie wilde Erik contact leggen met het verzet op de Molukken en de door een Indonesische scheepsblokkade geïsoleerde eilanden voorzien van wapens.

Op de Filipijnen bemachtigde hij een klein watervliegtuig en met die Republic Seabee vloog de Soldaat van Oranje naar het verre Ambon. Zijn actie mislukte en de communistische dictator Soekarno eiste de scalp van Hazelhoff. Maar die gaf geen krimp en de Molukse zaak stond dankzij hem wél op de kaart.

We vertellen Karin dat linkse advocaten de mariniers die in 1977 een einde maakten aan de treinkaping bij De Punt, voor de rechter willen slepen. Ze zegt: „Zo'n proces had zijn goedkeuring nooit gehad, hoe zeer Erik de Ambonezen ook steunde. Want geen volkerenstrijd rechtvaardigt geweld en gijzeling. Militairen die toen de trein bestormden, wilden slechts onschuldige reizigers redden.”

Ze staat nog midden in de wereld van nu. Actualiteit, zoals de Oekraïne-crisis, volgt Karin Hazelhoff Roelfzema op de voet. Hetzelfde geldt voor de inzet van Nederlandse commando's in de woestijn van Mali. Met in hun gelederen kapitein Marco Kroon, net als haar overleden echtgenoot drager Militaire Willems-Orde.

„Erik was een getalenteerd vlieger”, vertelt ze over zijn heldendaden. „Hij werd na Contact Holland, die beroemd geworden landingen op de stranden van Scheveningen en Katwijk, RAF-piloot en diende bij elitesquadron 139. Als Pathfinder baande hij de weg voor de grote bommenwerpers. Erik vloog maar met één doel: Europa bevrijden. Zijn Mosquito was de Q van Queenie. Na de oorlog is hij nooit meer achter de stuurknuppel gaan zitten. Zijn missie was immers volbracht.”

Volgende week is het dodenherdenking, de dag waarop Erik en Karin in hun ruim 40-jarige huwelijk samen terugkeken naar die oorlog. Karin laat een unieke foto zien. Een zwart-wit beeld uit vergane tijden, de zomer van 1973. Vier al wat oudere mannen en zichzelf, stralend middelpunt. Haar gezelschap: Chris Krediet, Erik Hazelhoff Roelfzema, Peter Tazelaar.

Drie mannen die zendapparatuur en agenten op het Nederlandse strand afzetten en weer oppikten. Drie mannen die adjudant van koningin Wilhelmina zouden worden. Drie Soldaten van Oranje. En nog een held: Ben Vlieland Hein, navigator van Hazelhoff Roelfzema op de meeste van diens 72 levensgevaarlijke missies naar nazi-Duitsland in de snelle, houten Mosquito.

In dat rijtje onverschrokken Engelandvaarders die opstonden toen het echt nodig was, mag de vijfde niet ontbreken: Spitfire-vlieger Bob van der Stok. Hij bedacht het plan om met een motortorpedoboot tot vlak bij het Zuid-Hollandse strand te varen.

Van der Stok schoot Luftwaffe-vliegtuigen neer, werd zelf omlaaggehaald en zat krijgsgevangen in Stalag Luft III. Als één van slechts drie officieren wist hij naar Engeland te ontsnappen in wat later als The Great Escape zou worden verfilmd. 74 andere gevluchte geallieerden werden aangehouden, vijftig van hen door de Gestapo doodgeschoten.

Van der Stok en Hazelhoff waren aanvankelijk geen vrienden. Toen de Soldaat van Oranje de Vlieger van Oranje decennia na de oorlog uitgerekend in een bar op Hawaï tegen het lijf liep, werd dat knokken.

Erik Hazelhoff Roelfzema, zeven jaar geleden tegenover deze krant: „Twee mannen op leeftijd, verwickeld in een ordinair kroeggevecht. Tja, bepaald niet iets om trots op te zijn. Maar uiteindelijk hebben we samen een biertje gedronken...”

„Erik wordt wel afgeschilderd als avonturier”, vertelt Karin. „Misschien was hij dat na de oorlog, maar zeker niet tijdens de Duitse bezetting. Hij dacht in recht en onrecht, hield van het anonieme leven op Hawaï. Maar kon zich zelfs daar opwinden over onderdrukking, waar ook ter wereld. Die boodschap leeft voort. Ook straks, tijdens dodenherdenking. Dankzij film, musical, autobiografie. Dankzij een held tegen wil en dank.”